

# Signalementen

---

**Robert Steinmetz & Anders Wivel (red.)**

**Small States in Europe. Challenges and Opportunities.**

*Farnham, Surrey (UK): Ashgate Publishing Limited, 2010; xvi + 230 blz.; 55,= euro*

*ISBN 978-0-754-69-530-1*

---

Tegenwoordig trachten kleine staten niet langer – zoals in een vroeger tijdperk wel het geval was – een relatie met grote staten te ontlopen, maar proberen ze, via het lidmaatschap van internationale organisaties, zich te beschermen en diplomatieke invloed uit te oefenen, een proces dat in deze bundel wordt aangeduid als: ‘from hiding to binding’. Dit geldt ook waar het de Europese integratie betreft. ‘Today, binding is the preferred strategy of most European small states.’ Het doel van deze bundel is de lezer een toegankelijke, coherente en informatieve analyse aan te bieden van de huidige en toekomstige uitdagingen waarvoor de kleine staten in Europa zich in hun buitenlandse politiek gesteld zien, alsmede de mogelijkheden om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden. Tegen deze achtergrond werden de medewerkers aan de bundel de volgende vragen voorgelegd: wat zijn de belangrijkste uitdagingen waarmee de kleine Europese staten heden ten dage in hun buitenlandse

politiek worden geconfronteerd; wat was hun reactie daarop; en wat zijn de kosten en baten van de weg die zij hebben gevolgd? Dit resulteerde in een boek van drie delen, waarvan de eerste twee delen zich bezighouden met ‘Small States in Europe: Defining the Issues at Stake’, respectievelijk ‘The Challenge and Opportunities of Small European States’. Daarna volgen zes ‘case studies’ over de ervaringen van kleine staten met de EU, zoals ‘Nederland als een middelgrote EU-lidstaat’ (van de hand van Jan Rood), de buitenlandse politiek van Luxemburg en de uiteenlopende wegen die Tsjechië en Slowakije in het Europese integratieproces hebben gevolgd; voorts is er een ‘case study’ van Cyprus (‘Small Powerhood and the EU’s Principles and Values’). De reeks wordt afgesloten met een vergelijking van de naoorlogse Oostenrijkse en Zwitserse veiligheidspolitiek (‘Neutraliteit in en buiten de EU’) en een studie van de financiële crisis in IJsland en de gevolgen daarvan (‘Een kleine staat

zonder een economische en politieke schuilplaats’). In een slothoofdstuk wordt de balans opgemaakt. De EU functioneert als een schuilplaats en als een platform. In uiteenlopende mate en met verschillende behoudigheden slagen de kleine staten erin hun invloed binnen de EU te doen gevoelen, al moeten zij er een prijs voor betalen in de vorm van vermindering van hun autonomie. Kleine staten die verkiezen buiten de EU te blijven, zoals Noorwegen en Zwitserland, hebben meestal speciale belangen die moeilijk te verenigen zijn met die van de EU, en ze beschikken over zodanige ‘assets’, dat ze zich het economisch kunnen veroorloven buiten de EU te blijven. Diverse studies onderstrepen overigens ‘the crucial need for small states to carefully rationalise their interests and narrowly define their specific foreign policy goals if they want to be successful at the European level as well as in the wider international arena’ (blz. 219). (F.v.d.B.)

---

**Antoon De Baets**

**Gebruik & misbruik van de geschiedenis.**

*Amsterdam: Boom, 2008; 272 blz.; 24,90 euro*

*ISBN 978-90-850-6507-4*

---

De geschiedenis als vak, cultureel erfgoed, wetenschap, studie, deel van het nationaal leerplan, ‘verhaal’ in politiek en publicistiek wordt en werd al eeuwen, tot op de dag van vandaag, evenzeer misbruikt als gebruikt. Met een beroep op een heldhaftig of mythisch of miskend

verleden worden oorlogen uitgeroepen en uitgevochten en volkeren vermoord. Het lot van de historie ligt in handen van machthebbers, maar ook van vakbroeders. Recente voorbeelden van misbruik van het verleden zijn het discours rond de genocide in Rwanda, de conflicterende zelfbeel-

den en propagandabeelden in voormalig Joegoslavië en de uitingen van interreligieuze spanningen in India. Antoon De Baets publiceerde eerder over de geschiedenis van de censuur en over historische propaganda en waagt zich nu aan een soort ethiek voor historici (en allen die zich hoe

dan ook met historische thematiek bezighouden). Het huidige pionierswerk ontwerpt een theorie van de onverantwoorde geschiedschrijving. De Baets wijst ook op de kernplich-

ten van de levenden jegens de doden en behandelt problemen rond vrije meningsuiting. Intrigerend zijn hoofdstukken over de vraag waarom dictaturen hun misdaden vaak zo

zorgvuldig registreren en documenteren en over smaadzaken die tegen historici zijn aangespannen. (G.J.T.)

---

**David Remnick**

**The Bridge. The Life and Rise of Barack Obama.**

New York: Alfred A. Knopf, 2010; 672 blz.; \$ 29,95 euro

ISBN 978-1-4000-4360-6

(Nederlandse vertaling [door Pon Ruiter]: *De Brug. Leven en opkomst van Barack Obama*, Amsterdam: De Bezige Bij, 2010; 677 blz.; 29,90 euro; ISBN: 978-90-234-6316-0)

*The Bridge* is het levensverhaal van Barack Obama, die zijn jeugd jaren doorbracht op Hawaï, in de steek gelaten door zijn Keniaanse vader, maar 'omringd door een liefhebberende blanke moeder en aardige blanke grootouders en grotendeels opgegroeid in een multicultureel eiland waar de enige ontbrekende kleur de zijne was'. Zo typeert David Remnick, sinds 1998 hoofdredacteur van het tijdschrift *The New Yorker* (en die in 1994, als correspondent van *The Washington Post* in de Sovjetunie, met zijn boek *Lenin's Tomb* de Pulitzer Prijs won) de complexe identiteit van de man die bekend werd door zijn indrukwekkende *key note speech* op de Conventie van de Democratische Partij op 27 juli 2004, zich in februari 2007 namens die partij kandidaat stelde voor het presidentschap en nog geen twee jaar later in Washington DC werd ingezworen als de 44<sup>ste</sup> president van de Verenigde Staten. Remnick's boek beschrijft Obama's spectaculaire opkomst tot aan het glorieuze moment van zijn inauguratie in januari 2009. Hoe heeft deze man, die in zijn jeugd worstelde met zijn identiteit, niet-religieus werd opgevoed maar

op latere leeftijd frequent de zwarte kerken ging bezoeken en maatschappelijk werker werd in Chicago, zo snel tot zulke hoogten kunnen stijgen? Remnick geeft daar de volgende verklaring voor. In de zoektocht naar zijn identiteit ging Barack Obama de teksten lezen van de grote leiders van de zwarte bevrijdingsbeweging, de verhalen van de slaven, de toespraken van Martin Luther King, van Malcolm X e.a. 'De scènes van de vreselijkste en mooiste momenten van de beweging speelden zich af in zijn hoofd [...] waar ze zijn verbeelding aanvuurden en diepte gaven aan zijn hunkering naar een hechte band met de Afro-Amerikaanse gemeenschap en geschiedenis, en naar een doel in zijn leven.' Zo omarmde hij, in een poging zin aan zijn leven te geven en zichzelf te leren kennen, de zwarte bevrijdingsbeweging, en vanwege zijn gave van het woord en zijn authenticiteit omarmden vele iconen van de bevrijdingsbeweging hem. Een aantal van hen, zoals John Lewis, die in het begin van de race om de nominatie bij de Democraten Hillary Clinton nog steunden, sprak nu hun steun voor Obama uit. Dat onder andere heeft de doorslag

gegeven in de nominatie-race. De titel van Remnick's boek, *The Bridge*, verwijst naar de Edmund Pettusbrug in Selma, Alabama, waar op 4 maart 1965 honderden zwarte demonstranten met geweld door de politie werden verjaagd. Elk jaar wordt dit feit in Selma herdacht, o.a. met een rituele oversteek van deze brug. In 2007 ging aan deze oversteek een bijeenkomst in de *Brown Chapel* vooraf; daar sprak, voor een publiek van vele oudgedienden in de zwarte bevrijdingsbeweging, een jonge senator uit Illinois, terwijl zijn campagne voor de presidentsverkiezingen pas enkele weken aan de gang was. Die speech zou voor de 'Race to the Presidency' van doorslaggevend belang zijn. (P.A.S.)

---

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door drs. Gerard J. Telkamp (G.J.T.) en drs. Peter A. Schregardus (P.A.S.), beiden eindredacteur van de *Internationale Spectator*; en dr Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: [www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions](http://www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions)